

Sudarshan Kumar Chadha v. Smt. Saroj Rani
' (S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **14**-ਏ ਅਧੀਨ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਪ-ਵਿਧੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। **£**ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ **(3)**] ਐਕਟ **1** ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, **1887** ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ **£** ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **14**-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸਟਾਈਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ **27** ਅਕਤੂਬਰ **1966** ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ **31** ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਬਣੇ ਰਹੇ, **1966**

6.) ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਐਸ ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਐਸ ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.

ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਚੱਢਾ-ਅਪੀਲੈਟ।

ਬਨਾਮ

ਐਸ.ਐਮ.ਟੀ. ਸਰੋਜ ਰਾਣੀ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1979 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ **199**-ਐਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

27 ਅਗਸਤ **1982**

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਅਤੇ 13- ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਰਟੀਆਂ—ਕੀ^ . ਇੱਕ ਰੱਦੀ— ਅਜਿਹਾ ਫ਼ਰਮਾਨ—' ਕੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1969 ਪੰਜਾਬ **397 (FB)** ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ **SC** ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਪਰਾ ੭)।

ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਹਿਗਲ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, **1971**, ਕਰੰਟ ਲਾਅ ਜਰਨਲ-**778**
ਓਵਰਰੂਲਡ

ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਐਸ. ਚੱਢਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਮਿਤੀ **15** ਅਕਤੂਬਰ, **1979** ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੀ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਐੱਚ.ਐੱਲ. ਸਿੱਬਲ, ਐਸ.ਸੀ ਸਿੱਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੰਤ ਰਾਮ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੌਤਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੈਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਸੀ. ਜੇ

1. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਇਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਸ਼ਪਾ (**1**)। ਇਸ ਲਈ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

2. ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਸਰੋਜ ਰਾਣੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਐੱਮ.ਆਰ.ਬਤਰਾ, ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(1)ਏਆਈਆਰ **1969** ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ, **397**।

29 ਮਾਰਚ, **1978** ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਪਤਨੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ

Sudarshan Kumar Chadha v. Smt. Saroj Rani
' (S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **13** ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦੀ।

3. ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਓਡੀਵੋਰਸ ਦ ਪੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ, ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ' ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ, ਕਦੇ ਵੀ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਹਿ-ਆਵਾਸ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋ ਦਿਨ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਸਕੋਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ **28**-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿਰਫ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ: -

- (1) ਕੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਹਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ?
- (2) ਰਾਹਤ.

ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ: -

“... ਇਕੱਲੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ **2** ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ **28** ਫਰਵਰੀ, **1978** ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਵਾਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਕੱਲੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗਾਰਾਂਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਧਾਰਾ **23** ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੇ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

4. ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ. ਉਸਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਚਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ

ਇਹ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ। ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ ਫਰਮਾਨ ਬਨਾਮ ਇੱਕ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਫਰਮਾਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੋਣਾ।

5. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਆਈਜੇਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, 1(ੳ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੰਕਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਾਂਗੇ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਐਸ.ਆਰ. ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਨਿਵਾਸ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤੀ-ਫਰਮਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਪੂਰੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛੜ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

- (1) "ਕੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਇਜ਼ ਫਰਮਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਫਰਮਾਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ?"
- (2) ਜੇ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1 j (ix) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।?"

ਬਹੁਮਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

"ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ

Sudarshan Kumar Chadha v. Smt. Saroj Rani
' (S. S. Sandhawalia, C.J.)

ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦਾਰੀ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਚੋਪੜਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੋ ਕੁਝ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਟੈਂਡ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੁਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। . ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਲੋਪਬਾਈ ਨਾਲ ਰਾਮਫਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਮਫਲ ਕੁੰਜੀਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2)।

8. ਸ਼੍ਰੀ ਚੋਪੜਾ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਭਰੋਸੇ ਫਿਰੋਜ਼ੀ ਲਾਈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮਨ ਮਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ, (3), ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਕੋਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਐਲ ਬਾਂਸਲ, (4) ਅਤੇ ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਲਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ (5)।

9. ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡਿਸਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1962 ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 211.
- (3) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 794
- (4) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 838.
- (5) ਏਆਈਆਰ 1975 ਐਸਸੀ 2130

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੋਲ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਨੁਰੂਪਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਨੂੰ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨੁਸ਼ਖੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ **v.hat** ਦੇ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਲੋਪਬਾਈ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੇ ਐਲ ਬਾਂਸਲ ਬਨਾਮ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6) ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਐੱਲ. ਬਾਂਸਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

10. ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਈ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"... ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਿਟੀ ਗੇਟਿੰਗ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਅਤੇ ਜੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ, ਕਿ ਸਮਝੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੌਤਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਕੰਬਲ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਰੱਦ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) 1962 -ਪੀਐਲਜੇ 1091

11. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਥਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚਾਂ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵੇਰਵੇ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ।

12. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਹਿਗਲ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, (8) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ

ਮਾਮਲਾ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁਕਵਾਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਬੈਚ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਫੀਲਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯਰੋਦਰ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਦਬਾਏ ਸਮਾਨ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸਹਿਗਲ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਓਵਰ-ਰੋਲਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

13. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ 'ਤੇ ਇਕੱਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਇੱਕ ਸੀ। ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਇੱਕ. ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੂਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। **IAW** ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਥਨ ਤੋਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕਥਿਤ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰੇਡਨ ਆਨ ਤਲਾਕ' ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“16. ਸਬੂਤ ਜਿੱਥੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। - ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(7) 1971 ਕਰ-ਐਲਜੇ, 778.

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ ਮਿਲਵਰਤਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਰੱਦੀ ਅਸਥਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਕੀਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਆਈਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ.

ਮੈਸਰਜ਼ ਐਸਕੋਰਟਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ -
ਜਵਾਬਦੇਹ।

1981 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 5653 ।

30 ਅਗਸਤ 1982

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ (194:1 ਦਾ XIV)—ਸੈਕਸ਼ਨ 10(1) ਅਤੇ 12(5)-
ਉਦਯੋਗਿਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ (ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼) ਐਕਟ (1946 ਦਾ XIV)— ਧਾਰਾ 5— ਇੱਕ
ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ- ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਵੀ- ਉਹੀ ਵਿਵਾਦ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਨਿਯੋਜਕ-
ਕੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ- ਆਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਦਾ ਨਿਯਮ- ਕੀ
ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ- ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਅਧੀਨ
ਸਵੈਇੱਛਤ ਤਿਆਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਥਾਈ ਆਰਡਰ—' ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਦਿਨ'— ਦਾ ਮਤਲਬ— -
ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ - ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 10(1) ਕਿਸੇ
ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ
ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ , ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬੋਲਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਹੈ